

”הביאו את כל המעשר... ובחנונוני נא בזאת אמר יי צביאות אם לא אפתח
לכם את ארבות השמים והריקתי לכם ברכה עד בלי די” (מלאכי ג ז)

מצטרפים ל'בית המעשר'!

חוברת הסבר להפרשת תרומות ומעשרות כהלכה

בהוצאת
”המכון למצוות התלויות בארץ”

שע"י המכון למצוות התלויות בארץ

תרומות ומעשרות בדרך הנכונה והקלה

להצטרפות - טל: 03-9030580 אתר: hamachon.co.il

ממאה, אם נגיד עתה 'אחד ממאה' אזי אנו נקרא שם על פחות מאחד מהמאה 'המקוריים' על כן אנו אומרים "אחד ממאה של השירים מלבר" דהיינו, אחד ממאה מכל הפירות כולל החלק המופרש שהנחנו בצד.

את התרומות המופרשות לאחר תום ההפרשה ואמירת הנוסח, יש לשרוף כאשר התרומה טמאה (באופן שבאה במגע עם אחד משבעה משקים), או בקבורה אם התרומה טהורה, או שהתוצרת איננה ניתנת לשריפה כגון משקין. אפשר גם להשאיר את התרומות במקום שמור (או בפח תרומה מיוחד) עד שיירקבו ואז יוכל להשליך לאשפה. בספק טבל יש המקילים לעטוף את התרומות בשתי עטיפות ולהשליכם לאשפה, אך יש ליזהר שלא להשליך את התרומה למקום ביזיון כגון ביוב וכדומה.

מעשרות

מעשר ראשון:

א. מעשר ראשון שהופרש מפירות שהם טבל ודאי, חייב המפריש לתת

ו'עין רעה' - אחד חלקי שישים. בזמן הזה שאין נותנים לכהנים כיון שהם טמאים, מפריש בשיעור של כלשהו בלבד, להוציא בנותן לכהן לשאר שימושים כגון שמן זית להדלקה שנותן כשיעור שקבעו חכמים.

'תרומה מעשר':

היא המתנה - תרומה שנותן הלוי לכהן עשירית ממה שהוא קיבל מהישראל, ולפיכך, כיון שהלוי מקבל עשירית מכלל התוצרת, הרי שהעשירית ממה שהוא מקבל זה 1% מכלל התוצרת. ובימינו שאין נותנים לכהן, הגם שללוי כן נותנים את המעשר ראשון, מכל מקום הנכון הוא שהישראל המפריש כבר יפריש הוא את המעשר מן המעשר דהיינו 'תרומת מעשר'.

כך שלמעשה לפני אמירת נוסח ההפרשה, מוציאים מכלל התוצרת מעט 'יותר מאחד ממאה' מן התוצרת, שחלק זה עתיד להיות 'תרומה גדולה', והחלק שהוא 'אחד ממאה' עתיד להיות 'תרומת מעשר', והוא עשירית מהמעשר ראשון שיינתן ללוי בהמשך.

הנוסח שערך 'בית המעשר' הינו מדויק להפליא בכדי שתרומת המעשר אשר אנו מפרישים תהיה מדויקת בשיעורה ולא נחסיר ממנה חלילה, אשר על כן כתבנו בתחילת הנוסח: **"אחד ממאה של השירים מלבר... ישאר טבל"** והביאור בזה, דכיון שאנו רוצים לתת תרומת מעשר אחד ממאה במדויק, והפרשנו כבר מהפירות מעט יותר מאחד

כל תוצרת חקלאית הגדלה בקרקע של ישראל בגבולות ארץ ישראל, חייבים להפריש ממנה תרומות ומעשרות קודם אכילתה.

תרומות

'תרומה' - היא מתנה הניתנת לכהן, או מן הישראל ונקראת 'תרומה גדולה', או מן הלוי ונקראת 'תרומת מעשר'. בזמן הזה שהכהנים טמאי מתים, אסורים באכילת התרומה. ולכן, הגם שבזמן הזה חובה להוציא את התרומות מתוך הפירות, אך מכיון שהם אסורים באכילה, אין נותנים את התרומות לכהן. במוצרים שיש להם שימוש אחר שאינו אכילה, כגון שמן זית להדלקת נר שבת, שאז נותנים לכהן כשיעור שקבעו חכמים וכמפורט להלן:

תרומה גדולה:

מדין תורה די להפריש מכלל התוצרת בשיעור כלשהו. וחכמים קבעו בזה שלשה דרגות בנתינה: 'עין יפה' - יפריש ויתן לכהן אחד חלקי ארבעים. 'עין בינונית' - אחד חלקי חמישים

המעשר אינה מתחילה בכל היבולים כאחד, אלא באחד בתשרי הוא ראש השנה לתבואה (חמשת מיני דגן), לירקות ולקטניות (כל שהזרע נאכל). ובט"ז בשבט הוא ראש השנה לאילנות. הירקות מתעשרין לפי זמן לקיטתם, כיצד? אם נלקט בראש השנה של שלישית, אפילו נגמר הירק לגמרי בשנה השניה, מפריש מעשר עני. בתבואה וקטניות הולכים אחר זמן שהגיעו לשליש, ובפירות האילן הולכים אחר חנטה (וחנטה היינו הגעה לשליש בישול). אתרוגים הולכים בהם אחר לקיטה וראש השנה שלהם הוא ט"ז בשבט. ובפירות הדר יש אומרים שיש לעשר את שניהם מספק בלשון תנאי (ואם צריך וכו').

ג. בפירות שהם טבל ודאי, חייב לתת מעיקר הדין לעני, ובפירות שהם דמאי - פטור מלתת. בספק טבל המצוי כיום בשוק - ראוי להדר ולתת לעני. למנויים ב'בית המעשר' עורכים חוזה עם עני מראש, ודי להם באמירת הנוסח, ואינם צריכים להפריש בפועל. גם כאן בשלשה פעמים ראשונות לאחר ההפרשה יש לזכות את הפירות לעני על ידי אחר, שיגביה את הפירות

ויאמר: **"כָּל הַמַּעֲשֵׂר עֲנִי שְׂבִיבוֹת יִהְיוּ קְנוּיִים לְאִזְכָּר עֲנִיִּים שֶׁל בְּיַת הַמַּעֲשֵׂר"** (וכמבואר לעיל במעשר ראשון).

על פרוטה אחת. על מנת לייחד מטבע לחילול, יש לידע כמה דינים, כגון חילול ראשון של 'פרוטה חמורה', וכן לעקוב אחרי שיעור הפרוטה המשתנה לעיתים קרובות, ויש להיזהר שהמטבע לא תתמלא, והוא ימשיך לחלל עליה כשהיא כבר מלאה. המנויים ב'בית המעשר' אינם צריכים לייחד פרוטה ולטפל בכל עניינים אלו, אלא אומרים ככתוב בנוסח למנויים: **"וּמַחֲלֵל הוּא עַל פְּרוּטָה בְּמַטְבֵּעַ שִׁיחַד הַמְּנוּיָה עַל בְּיַת הַמַּעֲשֵׂר"**.

ג. ברשות 'בית המעשר' ישנם מספר רב של מטבעות, כשבכל אחת מהן מותפסת 'פרוטה חמורה' בדרגת חיוב הגבוהה ביותר. הממונה על 'בית המעשר' מרשה וממנה (בכל יום מחדש) את כל החברים להיות שליחים של בית המעשר, להתפיס את המעשר שני שברשותם על המטבעות. **לכל חבר יש אפשרות לחלל עד חמשה עשר חילולים ביום.**

ג. המטבעות הם רכוש של 'בית המעשר'. וכאמור הממונה ממנה כל חבר להיות שליח לחלל את הפירות שברשותו על המטבעות שברשות בית המעשר. וכיון שאין המטבעות ברשות בעל הפירות, על כן איננו צריך להוסיף 'חומש' בזמן החילול.

מעשר עני:

א. בשנה השלישית והשישית לשמיטה, מפרישין מעשר עני במקום מעשר שני. שנת

אותו ללוי. ובפירות שהם ספק טבל, אין צריך לתת ללוי. למנויים ב'בית המעשר' עורכים מראש חוזה עם לוי, ומלווים לו סכום כסף, וכאשר יש למפריש (- המלווה) מעשר ראשון, הוא משאיר את המעשר אצלו, ומתקזז עם הלוי על סכום ההלוואה. (ראה לקמן את טופס החוזה (מצורף))

ג. על מנת שתתקיים בפועל מצות הנתינה, קבעו חכמים שאם הוא רגיל לתת רק ללוי מסוים, אין צורך להקנות לו בפועל ממש את המעשר, אלא בזמן שקורא שם למעשר ראשון - הלוי קונה מיד. ולגבי מה מוגדר 'לוי רגיל' הוא מחלוקת: יש אומרים כל שחתם עמו על חוזה, ויש אומרים כל שנתן לו כבר לפחות ג' פעמים. וכדי לצאת ידי שניהם ראוי שבנוסף לחתימה על הסכם ההלוואה של 'בית המעשר', על כל מנוי חדש להקפיד בשלשת הפעמים הראשונות, עם תום ההפרשה, לזכות את המעשר ראשון ללוי על ידי אחר (שהוא גדול ובר דעת ואינו סמוך על שלחנו), כאשר האחר יגביה את הפירות ויאמר: **"כָּל הַמַּעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׂבִיבוֹת יִהְיוּ קְנוּיִים לְלֹוִי שֶׁל בְּיַת הַמַּעֲשֵׂר"**. ומהפרשה רביעית ואילך אין צריך לזכות ללוי, אלא די באמירת הנוסח.

מעשר שני:

א. בשנים א,ב,ד,ה לשמיטה, נוהג מעשר שני בזמן הזה צריך לחלל את קדושת המעשר שני

סדר ההפרשה למעשה

א. נוטל קצת יותר מאחד ממאה דהיינו קצת יותר מאחוז אחד מכל מין שהוא מפריש, ומניחם בצד הפירות. ה'קצת יותר' הוא ל'תרומה גדולה'. ו'האחד ממאה' הינו ל'תרומת מעשר'.

ב. יקרב את התרומות שהפריש לשאר הפירות, כל מין אל מינו, כדי שיפריש מן המוקף, דהיינו שהחלק המופרש יהיה קרוב וסמוך לשאר הפירות שמהם הפריש. ומכל מקום, אין צריך שיהיה האדם המפריש סמוך לפירות, שאין זה מעכב ואין זה בכלל דין 'מוקף'. אם פירות הטבל והחלק המופרש אינם ארוזים באריזה כל שהיא, החדר שבו מונחים הפירות מצרפם להיות 'מן המוקף', אף שאינם נוגעים זה בזה. אם הפירות נמצאים בכלי פתוח, יקרב את החלק שהפריש עד שיגע בכלי. וכמו כן, אם מפריש על פירות שנמצאים בכמה כלים, יקרב את

כל הכלים עד שיגעו זה בזה.

אם מפריש תרומות ומעשרות ממינים שונים, יצמיד את החלק המופרש של כל מין, ליד הכלי שבתוכו הפירות השייכים למין שלו. עבר והפריש ולא הקפיד על אחד מפרטים אלו - תרומתו תרומה.

ג. כיון שבאמירת הנוסח הוא קובע מקום לתרומות ולמעשרות, יש להקפיד לא להזיז את הפירות ממקום הנחתם עד סיום אמירת הנוסח. ובפרט יש להקפיד על כך במשקים.

ד. בתום ההפרשה יש לאבד את התרומה, אך מכיון שאין מאבדים תרומה טהורה, על כן יש לטמא תחילה את ההפרשה קודם אמירת הנוסח, על ידי שיזלף מעט מים על הפירות ויגע בהם בידי.

ה. בבואו להפריש מטבל ודאי, יברך קודם אמירת הנוסח: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וציונו להפריש תרומות ומעשרות". ברכה זו היא כוללת את כל סוגי ההפרשות, ולכן יזהר שלא להסיח דעתו עד סוף ההפרשה. ובספק טבל, יפריש ללא ברכה.

ו. בסיום הברכה יאמר מיד את נוסח ההפרשה המצורף לכל מניו. וקודם אמירת הנוסח יברר

לאיזה שנה משנות המעשר שייכים היבולים שאותם מפריש [ראה טבלה להלן]. ואין ראוי לסמוך לעולם על הנוסח המסופק: "אם צריך מעשר שני וכו' ואם צריך מעשר עני", ורק אם אין בידו לברר יאמר נוסח זה. וראוי מאד ללמוד את הנוסח וביאורו. [ביאור לנוסח ראה בסוף ספר 'קצירת השדה' ח"ב מאת ראש 'המכון למצוות התלויות בארץ' הרה"ג רבי שניאור זלמן רווח שליט"א]. ואם מונחים לפניו כמה מינים יוסיף: "כל מין על מינו". ומכל מקום אם לא הוסיף זאת - חלה הפרשתו, שבוודאי כוונתו שיחול כל מין על מינו.

ז. אין להפריש ולומר: "שיחולו ההפרשות ככתוב בנוסח" (היינו 'הנוסח המקוצר') אלא יאמר את הנוסח המלא. (המצורף לכל מניו)

ח. צריך להבין את מהות מצוות הפרשת תרומות ומעשרות, וכמו כן עליו לדעת שהתרומות (תרומה גדולה ותרומת מעשר) קודש הן, והמעשרות (ראשון ועני) שייכים למקבליהם. ועליו להבין את נוסח ההפרשה שאומר, ושלא יחשוב שזה נוסח של איזו תפילה, שאם אינו מבין את כל זה, ואינו יודע כלל שיש מעשר השייך ללוי או לעני, הרי ההפרשה אינה חלה, והפירות נשארים בטבלן.

לפנינו מאה פירות שברצוננו לעשר, תחילה, יש להפריש פרי אחד ועוד קצת. ובאמירת הנוסח אנו נקבע מקום לחלק העליון והחלק התחתון

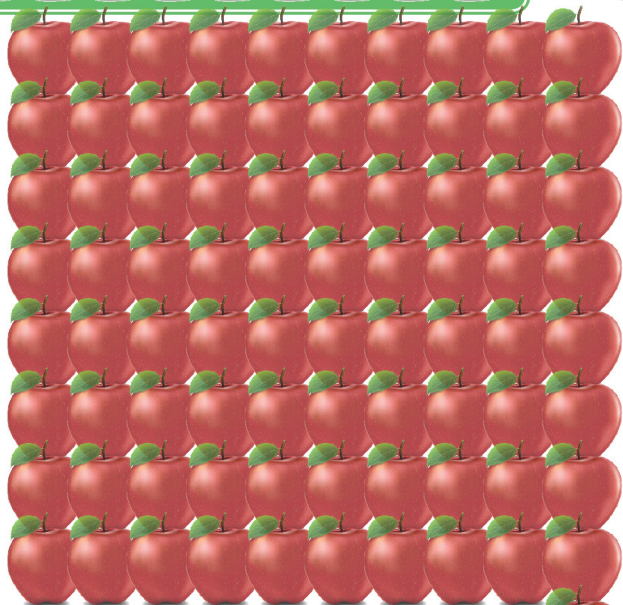
חלק עליון - מעשר ראשון (למנויים אין צורך להוציא)

תרומת מעשר

תרומה גדולה

חלק תחתון - מעשר שני/עני (למנויים אין צורך להוציא)

ביאור המושגים:

תרומה גדולה: כמות כלשהי, שהיא תרומה לכהן. בימינו היא אסורה באכילה אף לכהנים.

תרומת מעשר: אחוז אחד שהוא אחד חלקי מאה, שבתחילה קראתי לו מעשר ראשון, ושוב עשיתי תרומת מעשר, והוא שייך לכהן, ובימינו אסור לאוכלו אף לכהנים.

בדברים שאינם לאכילה, כגון שמן למאור, רשאי גם בימינו כהן להדליק נרות משמן תרומה (ראה פירוט הדינים בספר 'קצירת השדה')

תרומת מעשר

תרומה גדולה

חלק עליון - מעשר ראשון

חלק עליון שהוא מעשר ראשון: המנויים ב'בית המעשר' אינם צריכים להפריש פירות אלו בפועל, אלא באמירת הנוסח קובעים מקום לעשירית מהפירות בחלקו העליון למעשר ראשון אשר בטבל ודאי חובה לתתו ללוי גם בזמן הזה. המנויים חותמים על חוזה הלוואה עם הלוי ואינם צריכים לתת לו אותם בפועל. מעשר ראשון נוהג כל השנים.

חלק תחתון - מעשר שני / עני

חלק תחתון: באמירת הנוסח אנו קובעים מקום לעשירית מהפירות הנותרים אחר מעשר ראשון בחלקו התחתון עבור מעשר שני או עני, פירות אלו אין צריך להפרישם בפועל ודינם כדלהלן.

מעשר שני: מחללים את קדושתו על מטבע. המנויים ב'בית המעשר' אינם צריכים לייחד מטבע, אלא הם מחללים את הפירות על מטבע שיחד הממונה ב'בית המעשר' עבורם. נוהג בשנים ראשונה, שניה, רביעית וחמישית לשמיטה.

מעשר עני: פירות מעשר עני חובה לתתם לעני. המנויים ב'בית המעשר' חותמים על חוזה הלוואה עם עני, ואינם צריכים לתת פיזית את הפירות. נוהג בשנים שלישית ושישית לשמיטה.

נוסה הפרשת תרו"מ למזויים בבית המעשר

על פי שיטת מרן השולחן ערוך

מוציאים מן הפירות מכל מין בנפרד מעט יותר מאחוז אחד ומניח בצד. וטוב לומר קודם אמירת הנוסח:

"כָּל לְשׁוֹנֵי יִתְפָּרֵשׁ עַל הַצֵּד הַטּוֹב בְּיוֹתֵר עַל פִּי דֵין תּוֹרָה וְתַקְנֹת חַז"ל"

נוסה ההפרשה ל'טבל ודאי':

ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו להפריש תרומות ומעשרות:

אחד ממאה של השירים מלבד, הנמצא בחלקו התחתון של מה שהנחתי בצד, ישאר טבל (כָּל מִין בְּנִפְרָד). וְכֵן הַיּוֹתֵר מֵאֶחָד מִמָּאָה שֶׁל מֵה שֶׁהִנַּחְתִּי בַצֵּד, הָרִי הוּא תְרוּמָה גְדוּלָה עַל הַכֹּל (כָּל מִין עַל מִינוֹ).

אותו אחד ממאה שאמרתי שישאר טבל עם שאר הכמות הנצרכת למעשר ראשון, בחלק העליון של הפרות, הרי הוא מעשר ראשון (כָּל מִין עַל מִינוֹ). אותו אחד ממאה שמנח בצד שעשיתו מעשר ראשון עשוי תרומת מעשר על הכל (כָּל מִין עַל מִינוֹ). וְקִנּוּיִים פְּרוֹת הַמַּעְשֵׁר רִאשׁוֹן לְלוֹי עַל פִּי הַהֶסְכֵּם שֶׁנֶּחַתְּמָם עִמּוֹ.

כאן ימשיך לפי הנוסח המתאים:

בפירות של שנת מעשר שני ודאי, אומר:

ומעשר שני הרי הוא בחלק התחתון של הפרות (כָּל מִין עַל מִינוֹ).
ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על פדיון מעשר שני.

ומחלל הוא על פרוטה במטבע שיחד המנחה על בית המעשר.

של מעשר עני ודאי, אומר:

ומעשר עני, הרי הוא בחלק התחתון של הפרות (כָּל מִין עַל מִינוֹ). וְקִנּוּיִים פְּרוֹת הַמַּעְשֵׁר עֲנִי לְעֵנִי עַל פִּי הַהֶסְכֵּם שֶׁנֶּחַתְּמָם עִמּוֹ.

באם אינו יודע של איזו שנת מעשר, יאמר:

ומעשר שני הרי הוא בחלק התחתון של הפרות (כָּל מִין עַל מִינוֹ). וְמִחֻלָּל הוּא עַל פְּרוּטָה בַּמַּטְבֵּעַ שֶׁיַּחַד הַמְּנַחֵה עַל 'בֵּית הַמַּעְשֵׁר'. וְאִם צָרִיךְ מַעְשֵׁר עֲנִי, יִהְיֶה בַחֲלֵק הַתַּחְתּוֹן שֶׁל הַפְּרוֹת (כָּל מִין עַל מִינוֹ). וְקִנּוּיִים פְּרוֹת הַמַּעְשֵׁר עֲנִי לְעֵנִי עַל פִּי הַהֶסְכֵּם שֶׁנֶּחַתְּמָם עִמּוֹ.

וְאִם יֵשׁ לוֹ סֶפֶק אִם הֵם 'נֹטֵעַ רַבְעִי', יוֹסִיף:

וְאִם הַפְּרוֹת הֵם רַבְעִי יִהְיוּ מְחֻלָּלִים עַל פְּרוּטָה בַּמַּטְבֵּעַ שֶׁיַּחַד הַמְּנַחֵה עַל בֵּית הַמַּעְשֵׁר:

1. 'שירים' כוונתו לפירות שיהיו מותרים לאכילה לאחר ההפרשה. כלומר, שאם נחלק את השיריים לתשעים ותשע חלקים שווים, החלק השווה להם שנמצא במה שהופרש, הוא המשלים למאה, והוא תרומת המעשר המדויק, וממילא שאר ההפרשה מיועדת לתרומה גדולה. 2. אם יש כמה מיני פירות או ירקות מוסיף זאת.

פירוט השנים והמעשרות:

השנה	סוג המעשר
תש"פ	ה' לשמיטה - מעשר שני
תשפ"א	ו' לשמיטה - מעשר עני
תשפ"ב	שמיטה - מעשר עני
תשפ"ג	א' לשמיטה - מעשר שני
תשפ"ד	ב' לשמיטה - מעשר שני
תשפ"ה	ג' לשמיטה - מעשר עני
תשפ"ו	ד' לשמיטה - מעשר שני
תשפ"ז	ה' לשמיטה - מעשר שני
תשפ"ח	ו' לשמיטה - מעשר עני
תשפ"ט	שמיטה - מעשר עני

גם בשנת מעשר עני יש לעשות מנוי על מטבע לחילול מעשר שני, כיון שיש הרבה נידולים שצריך להפריש מהם מעשר שני גם בשנת מעשר עני, מאחר ומבחינה הלכתית הם שייכים לשנה הקודמת שהיא שנת מעשר שני.

נוסח ההפרשה ל'ספק טבלי':

אָחַד מִמָּאָה שֶׁל הַשִּׁירִים מְלֻבֵּר, הַנִּמְצָא בְּחֻלְקוֹ הַתְּחַתּוֹן שֶׁל מָה שֶׁהִנְחֵתִי בְּצֵד, יִשְׁאָר טָבֵל (בְּכֹל מִין בְּנִפְרֵד). וְכֹל הַיּוֹתֵר מֵאֶחָד מִמָּאָה שֶׁל מָה שֶׁהִנְחֵתִי בְּצֵד, הִרִי הוּא תְּרוּמָה גְּדוּלָּה עַל הַכֹּל (בְּכֹל מִין עַל מִינוֹ).

אוֹתוֹ אֶחָד מִמָּאָה שְׂאֵמְרָתִי שִׁישְׂאָר טָבֵל עִם שְׂאֵר הַכִּפּוּת הַנִּצְרָכֶת לְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן, בְּחֻלְק הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַפְּרוֹת, הִרִי הוּא מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן (בְּכֹל מִין עַל מִינוֹ). אוֹתוֹ אֶחָד מִמָּאָה שְׂמֻנָּח בְּצֵד שְׁעִשִּׁיתִיו מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן עֲשׂוּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל הַכֹּל (בְּכֹל מִין עַל מִינוֹ).

וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי הִרִי הוּא בְּחֻלְק הַתְּחַתּוֹן שֶׁל הַפְּרוֹת (בְּכֹל מִין עַל מִינוֹ). וּמְחֻלָּל הוּא עַל פְּרוּטָה בַּמַּטְבֵּעַ שִׁיחַד הַמְּמָנָה עַל 'בֵּית הַמַּעֲשֵׂר'. אִם סִפֵּק שֶׁהוּא מַעֲשֵׂר עֲנִי יֹאמֵר: וְאִם צָרִיךְ מַעֲשֵׂר עֲנִי, יִהְיֶה בְּחֻלְק הַתְּחַתּוֹן שֶׁל הַפְּרוֹת (בְּכֹל מִין עַל מִינוֹ). וְקִנּוּיִים הַפְּרוֹת לָעֲנִי עַל פִּי הַהֶסְכֵּם שֶׁנִּחְתַּם עִמּוֹ.

ואם יש לו ספק אם הם 'נטע רבעי', יוסיף: וְאִם הַפְּרוֹת הֵם רְבַעִי יִהְיוּ מְחֻלָּלִים עַל פְּרוּטָה בַּמַּטְבֵּעַ שִׁיחַד הַמְּמָנָה עַל בֵּית הַמַּעֲשֵׂר:

נוסח לחילול 'נטע רבעי'

פירות שהם 'נטע רבעי' ודאי - פטורים מהפרשת תרומות ומעשרות, אולם מחללים את הקדושה על המטבע ומברכים קודם החילול:

בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֱ-לֹהֵינוּ מְלֶכֶּךְ הָעוֹלָם,

אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל פְּדִיּוֹן נֹטֵעַ רְבַעִי.

ואומר: הַפְּרוֹת יִהְיוּ מְחֻלָּלִים עַל פְּרוּטָה בַּמַּטְבֵּעַ שִׁיחַד הַמְּמָנָה עַל בֵּית הַמַּעֲשֵׂר:

כמה סיבות מדוע יש להצטרף כמנוי ל'בית המעשר'

מדוע עלי להצטרף ל'בית המעשר', הרי כיום רוב החנויות נושאות הכשר למהדרין?

ראשית ישנו חלק גדול בציבור אשר ברשותו גינה או חצר, וגדלים שם פירות או ירקות כשרוצה לאוכלם, חייב להפריש תרומות ומעשרות. בנוסף לכך, יש אשר רוכשים פירות וירקות מהשוק במקומות שלא הכשר, והם צריכים להפריש תרומות ומעשרות מתוצרת זו, אנו ב'בית המעשר' מאפשרים להם לעשות זאת כהלכה.

ומדוע שלא יעשו כן בכוחות עצמם? מה 'בית המעשר' יכול להועיל להם?

אכן, את הפרשה עצמה צריך כל אחד לעשות בעצמו, אך ישנם כמה פרטים המקשים על ביצוע תרומות ומעשרות באופן מהודר: לשם חילול מעשר שני לעיתים נדרשת 'פרוטה חמורה' (כשהמחולל הינו פחות משהו פרוטה) וזהי מטבע ש'מותפס' בה קדושת מעשר שני בדרגת חיוב הגבוהה ביותר. דבר נוסף, לדעת השלחן ערוך יש להפריש מעשר ראשון ולתת אותו ללוי בפועל גם בזמן הזה, אמנם יש מי שמיקל בכך, אך אנו קיי"ל כמרון השו"ע, פעולה זאת אינה מתאפשרת לכל אדם. וכן במעשר עני, חובה גמורה ליתן לעניים ואף בספק טבל יש להחמיר.

שע"י 'המכון למצוות התלויות בארץ'

תרומות ומעשרות בדרך החכמה והקלה

וכיצד 'בית המעשר' עונה על דרישות אלו?

אנו ב'בית המעשר' מאפשרים למנויים לחלל על מטבעות שבידי 'בית המעשר', אשר בחילול הראשון של המטבעות ב'בית המעשר' מותפסת מהם קדושת מעשר שני מדרגת חיוב הגבוהה ביותר, וזו 'פרוטה חמורה' וכך יכול כל מנוי לערוך עד 15 חילולים בכל יום בצורה המהודרת ביותר.

לגבי מעשר ראשון ומעשר עני, עורך 'בית המעשר' הסכם הלוואה בין המנוי (המלווה) ללוי ולעני (הלווים) ונותן להם כספים הנחשבים כהלוואה אשר הם מחזירים אותם למלווה באמצעות פירות המעשר, ובכך מקבל המנוי את הפירות כהחזר להלוואה שנתן, הכל לפי המבואר במסכת גיטין (דף ל).

וכן במעשר עני, רבני 'בית המעשר' מחשבים מידי שנת מעשר עני לפי הערכה שצרכן פרטי משתמש עד 750 ק"ג תוצרת חקלאית, ולפי המחיר הממוצע בשוק (כשער הזול) קובע את סכום ההלוואה לעני ונותן על כל מנוי סכום זה כהלוואה לעני אשר בסוף השנה משאיר אותו העני בידיו כפרעון להלוואה.

בצורה כזו, אופן ההפרשה נעשה יותר קל, משום שכל מנוי מקבל נוסח הפרשה מיוחד עבור מנויים, ובו הוראות מפורטות מה צריך לומר ובאיזה נוסח, כך שהוא יכול להיות רגוע שערך את ההפרשה כדיון.

בנוסף, ניתן לפנות אלינו לצורך הדרכה מפורטת, או לכל שאלה או בעיה שמתעוררת.

ידוע, כי הפרשת התרומות ואמירת נוסח ההפרשה חלה רק כאשר האדם הבין את אשר אמר ועשה. אך אם חשב שזוהי אמירת 'תפילה' או סגולה - ההפרשה אינה חלה. ולכן על ידי עשיית מנוי וקבלת הדרכה והנוסח, כל אחד יכול להבין בקלות את פרטי הדינים הנוגעים לעצם ההפרשה.

או למעשה, מי שאין ברשותו חצר ואינו קונה מהשוק אינו צריך לחשוש לכלום?

אכן, רק יש לזכור שרבים המקפידים להפריש מכל הנכנס לביתם, ובפרט ברכישה ממקומות ואופנים שיש חשש לגביהם.

האם ישנם עוד חששות ובעיות בהפרשת תרו"מ באופן עצמאי?

ע"פ רוב, הציבור אינו יודע לערוך את סדר החילולים בצורה נאותה בין הפרוטות, דהיינו 'למלא' מטבע במעשר ואח"כ 'לרוקן' למטבע השני וחוזר חלילה והדבר מביא לידי מכשול. כמו"כ, לא כל אחד יודע את הדינים המדויקים, אימתי מתחיל מעשר שני או עני שהדבר מתחלק לפי פירות ירקות או קטניות, ובקטין או השיווק וכו'...

עוד דבר אשר עלול להיות מכשול, הוא 'זמן הביעור' בכל סיום עונת מעשרות (בשנה הרביעית והשביעית), ולצערנו אנו נפגשים רבות באנשים שפונים אלינו ומספרים כי שכחו לבער, ומה ניתן לעשות כעת.

מי עוד יכול להעזר ב'בית המעשר'?

בעלי חנויות המעונינים לעשר בצורה נאותה עם כל ההידורים והחומרות, ובכך להיות בטוחים שמספקים ללקוחותיהם פירות וירקות מתוקנים.

נציין, כי במעשר עני אשר בחנויות, ההלוואה לעני אמורה להיות גדולה יותר, ולכן, בית המעשר משתמש במספר שיטות הלכתיות בכדי להקפיד על כך שלא יעברו על 'גזל עניים'. וכן עסקים שמתעסקים בטבל ודאי, עורכים עמם הסכם מיוחד עם לוי ע"י הלוואה או בדרכים אחרות, העיקר שלא יעברו על ביטול מצות נתינה ואיסור גזל עניים.

מחיר	מחבר	שם הספר
45	הגרש"ז רווח שליט"א	גבולות השדה הל' גבולות א"י
50	הגרש"ז רווח שליט"א	תבואת השדה הל' הפרשת חלה
50	הגרש"ז רווח שליט"א	שביתת השדה הל' שביעית
50	הגרש"ז רווח שליט"א	עין השדה הל' ערלה ורבעי
50	הגרש"ז רווח שליט"א	קצירת השדה הל' תרומ'א
60	הגרש"ז רווח שליט"א	תולעת שני א דיני חרקים במזון
אול	הגרש"ז רווח שליט"א	תולעת שני ב טפילים בדגים
50	הגרש"ז רווח שליט"א	תולעת שני ג חרקים בפירות וירקות
60	הגרש"ז רווח שליט"א	תולעת שני ד חרקים בדגנים וקטניות
40	הגרש"ז רווח שליט"א	חלקת השדה א שו"ת בדיני זרעים
40	הגרש"ז רווח שליט"א	חלקת השדה ב שו"ת בדיני זרעים
40	הגרש"ז רווח שליט"א	חלקת השדה ג שו"ת בדיני זרעים
40	הגרש"ז רווח שליט"א	חלקת השדה ד שו"ת בדיני זרעים
50	רבי יהודה נחמיה הכהן זצ"ל	עיר חדשה זרעים א
50	רבי יהודה נחמיה הכהן זצ"ל	עיר חדשה זרעים ב
40	הגרש"ז רווח שליט"א	שש משור א שו"ת באו"ח ויו"ד
40	הגרש"ז רווח שליט"א	שש משור ב שו"ת באו"ח ויו"ד ואה"ע
60	ביאורים מחכמי מרוקו	הגדה של פסח חכמי מרוקו
30	הגרש"ז רווח שליט"א	חובת הארץ מצוות הארץ
30	הגרש"ז רווח שליט"א	משפטי שמואל סדר זרעים
60	דייני ב"ד מראש	ספר המשפטים פסקי דין
30	הרב אליהו ראש שליט"א	אדרת אליהו ו' כרכים על הש"ס
30	מו"ר הגרש"מ עמאר שליט"א	כרם שלמה א שו"ת בדיני זרעים
30	מו"ר הגרש"מ עמאר שליט"א	כרם שלמה ב שו"ת בדיני זרעים
30	מו"ר הגרש"מ עמאר שליט"א	הגדה של פסח מימים ימימה
20	הרב דוד אביטן שליט"א	אוצר התשובות ערלה
20	הרב דוד אביטן שליט"א	אוצר התשובות שביעית
30	הרב יוסף צברי שליט"א	תורת ערלה
30	הרב יהודה אדרי שליט"א	זמרת הארץ מצוות הארץ עם אירוס

איך ארע לאיזה סוג מנוי עלי להירשם?

יש להבחין בין 'מנוי פרטי' לבין 'מנוי עסקי' המעשר בכמויות גדולות יותר. בנוסף לכך, יש להימנות על שלשה סוגי מנוי: א. מעשר ראשון הנוהג בכל שנה. ב. חילול מעשר שני הנוהג בשנים: ראשונה, שניה, רביעית וחמישית לשמיטה (סוג מנוי זה מועיל גם לחילול נטע רבעי הנוהג בכל שנה לפירות שהם שנה רביעית לנטיעתם). ג. מעשר עני הנוהג בשנים שלישית ושנישית לשמיטה ובשנת השמיטה.

מי שידוע לו מראש את סוג המנוי לו הוא זקוק, יוכל לרכוש אותו לבדו. אך על פי רוב בשנות מעשר שני יש להשתמש בשני מנויים לפחות בכל הפרשה רגילה (ובתחילת התקופה נצרך עדיין מעשר עני). וכן בשנת מעשר עני נצרך להשתמש בשלשת המנויים יחד, משום שיתכן שהפירות שלפנינו הם מעשר שני, משום שהולכים אחר חנטה ואין לדעת לאיזה שנה פירות אלו שייכים. חישוב זה הינו תלוי בכמה גורמים וניתן להתייעץ על כך עמנו דרך המענה הטלפוני.

מנוי 'מעשר שני' ונטע רבעי' הינו 35 ש"ח לשנה, מנוי 'מעשר ראשון' הוא במחיר 35 ש"ח נוספים לשנה, (למנוי קבוע ניתנת הנחה). מנוי 'מעשר עני' נקבע על ידי רבני 'בית המעשר' בכל שנת מעשר עני לפי הערכת שווי של המחיר הממוצע לצרכן. נציין כי אף ל'מעשר ראשון' יש לבצע הערכה בכל תקופה אך מפאת שאינו מחויב בספק טבל על כן העמדנו אותו על סכום של 30 ש"ח שזה עד כ-350 ק"ג טבל ודאי בשנה. כפי שהזכרנו קודם, עסקים שיש להם יותר מכך יפנו אלינו טלפנית בכדי שנערוך עבורם הסכם מיוחד עם הלוי.

ניתן להצטרף ל'בית המעשר' באחת מהאפשרויות הבאות:

- א. במענה הטלפוני של המכון.
- ב. באתר 'המכון למצוות התלויות בארץ', ניתן להירשם ולעקוב אחר ניהול המנוי.
- ג. במכשירי 'קהילות' בבתי הכנסת בקופת 'המכון למצוות התלויות בארץ'.
- ד. בדואר או בפקס: למלאות את טופס הצטרפות המצורף כאן ולשולחו אלינו. לפי הפרטים המופיעים כאן:

טלפון: 03-9030580 פקס: 03-9030891

שעות הפעילות ימים א-ה 09:00-17:00

אימייל: b.m@macon.co.il

אתר המכון: hamachon.co.il

מען למכתבים: ת.ד. 176 אלעד.

ניתן לקבל מענה לשאלות הלכתיות בתחום מצוות הארץ וחרקים, וכן מידע על פרסומי או ספרי המכון במשרדי המכון בשעות הפעילות. כמו כן קיים מידע רב ואפשרות הצטרפות מקוונת ל'בית המעשר' באתר המכון.

למנוי על מעשר שני ורבעי,
אין רלוונטיות לכמות היבול שברשותו,
מעבר להגבלה של עד 15 חילולים ביום.

טופס הצטרפות למנוי על מטבע לחילול מעשר שני ורבעי

ברצוני להצטרף למנויי 'בית המעשר' על
מטבע הנמצא ברשות בית המעשר, לצורך
חילול מעשר שני ונטע רבעי, בסך:

[] 35 ₪ לשנה. [] 30 ₪ למנוי קבוע.

שם משפחה: _____

שם פרטי: _____

כתובת למשלוח דואר:

טלפון: _____

נייד: _____

תאריך: _____

חתימה: X _____

מנוי החותם חוזה הלוואה למעשר ראשון, הסכום המוצע בטופס
הוא למי שברשותו טבל ודאי עד עשר עצים. למי שברשותו יבול
רב מסכום זה, ימלא סכום אחר,
ניתן להיעזר במשרדי המכון במילוי הטופס.

חוזה הלוואה עם הלוי עבור מעשר ראשון

הסכם שנחתם בין ה"ה _____ הי"ו
(להלן המלוה)

כתובת _____
טל: _____

לבין יו"ר המכון למצוות התלויות בארץ. מיופה כוחו של
הלוי (להלן הלוה).

הלוה מאשר קבלת ההלוואה בסך: 30 ₪ לשנה.

ומתחייב לפרוע את ההלוואה בתנאים דלהלן:

- פרעון ההלוואה יהיה מפירות מעשר ראשון.
- המלוה מתחייב לתת בקביעות את המעשר ראשון המוסכם רק ללוי הנ"ל, ודינו כדין מכירי לוייה.
- דיני הלוואה זו יהיו כמפורש בגיטין דף ל. וברמב"ם.
- הלוה יהיה רשאי אם ירצה לפרוע את החוב במזומן.
- אם לא יהיה יכול בכמות המתאימה לסכום הנ"ל, הפסיד המלוה את חובו.
- החוזה יכנס לתוקף עם קבלת הכסף לידי הלוה או מיופה כוחו.

ובאנו על החתום בתאריך _____

המלוה (המנוי): X _____

הלוה (נציג המכון) _____

מנוי המצטרף למעשר עני, הוא עד כמות של 750 ק"ג תוצרת
[כולל ספק טבל למחמירים], וזה כולל את כל תקופת מעשר עני
כולל פירות האילן.

חוזה הלוואה עם העני עבור מעשר עני עד תום שנת מעשר עני בכל הגידולים

הסכם שנחתם בין ה"ה _____ הי"ו
(להלן המלוה)

כתובת _____
טל' _____

לבין יו"ר המכון למצוות התלויות בארץ הממונה כגזבר עניים,
(להלן הלוה)

הלוה מאשר קבלת סך _____ ₪

ומתחייב לפרוע ההלוואה בתנאים דלהלן:

- פרעון ההלוואה יהיה מפירות מעשר עני.
- המלוה מתחייב לתת בקביעות את המעשר עני המוסכם רק לעני הנ"ל, ודינו כדין מכירי עניים. (התחייבות זו לא תחול על שאר כספי צדקה).
- דיני הלוואה זו יהיו כמפורש בגיטין דף ל' וברמב"ם.
- הלוה יהיה רשאי אם ירצה לפרוע את החוב במזומן.
- אם לא יהיה יכול בכמות המתאימה לסכום הנ"ל, הפסיד המלוה את חובו.
- החוזה יכנס לתוקף עם קבלת הכסף לידי הלוה או מיופה כוחו.

באנו על החתום בתאריך _____

המלוה (המנוי): X _____

הלוה (נציג המכון) _____

"כִּי תִכְלֶה לְעֵשֶׂר"...

מצות ביעור מעשרות בערב שביעי של פסח ה'תשע"ט

בהשתתפות הראש"ל רבי שלמה משה עמאר שליט"א רבה של ירושלים, ראב"ד ירושלים רבי ברוך שרגא שליט"א רבה של הגבעה הצרפתית, ורבני המכון שליט"א.

לשם יחוד...

חילול המטבעות על ידי מו"ר הראש"ל

יצירות פאר תורניות מבית 'המכון למצוות התלויות בארץ'

סדרת 'השדה' המפוארת על הלכות המצוות התלויות בארץ

- קצירת השדה א חדש!** - תרומות ומעשרות
- גבולות השדה** - ארץ ישראל לגבולותיה
- תבואת השדה** - הפרשת חלה
- שביחת השדה** - שביעית
- עץ השדה** - ערלה ונטע רבעי

חובה בכל בית!!! יעיל ביותר למורי הוראה, רבנים, מפקחי כשרות ולכל העוסקים בתחום. מקורות ההלכה, הערות וצינונים, באופן יסודי ומעמיק, בפרקטיקה עכשוית להלכה למעשה בכל ענין וענין.

סדרת הספרים 'תולעת שני' על הלכות חרקים ונגיעות במזון

- חלק א'** - דיני חרקים במזון במהדורה חדשה ומיוחדת
- חלק ב'** - דגים וצמחי ים
- חלק ג'** - ירקות ופירות
- חלק ד'** - דגנים קטניות ומוצרי מזון מעובדים

חובה בכל בית!!!

פרקים הלכתיים כולל הערות והארות, סקירות על סוגי המזון והחרקים, בירורי הלכה בשאלות רבות בכשרות המזון.

סדרות הספרים החשובות מאת הגאון רבי שניאור ז. רווח שליט"א ראש המכון למצוות התלויות בארץ

המכון למצוות התלויות בארץ

רחוב רבי עקיבא 4 אלעד, ת.ד. 176 אלעד.

טל: 03-9030580 פקס: 03-9030891

מ״ל: b.m@macon.co.il אתר: hamachon.co.il

